

жаляваха: седнѣха понѣкога, та го утешаваха, но идѣха ли си, той погледнѣше въ сърдцето си и видѣше, че отъ утешенията, които е чулъ, нищо не е останало въ него.

Той и не знаеше дори, защо сж го затворили. Единъ день бѣха го изкарали отъ затвора, дето бѣше престоялъ безъ изпитъ седемъ месеца между разбойници и кръвопийци, осждени повечето на вѣчни окови; бѣха го извели предъ солунския паша и бѣха му казали, че го пращатъ на заточение въ Ангора. Защо и за колко години, не бѣха му казали. „Пращатъ ме да умра въ чужда земя“, бѣше си казалъ самъ той, кога го изкараха отъ пашата.

Петъ години наредъ бѣше ставалъ и лѣгалъ съ тая мисль, че е изпратенъ да умре въ чужда земя, че ще затвори очи, безъ да види и на последний си часъ своитѣ си.

А сега отиваше при тѣхъ. Още нѣколко часа и ще стѣпи на земята, дето е мислилъ, че нѣма никога да се върне, а следъ два дена пѣтъ ще бѣде у дома си и ще прегърне ония, които не е вѣрвалъ, че ще види още веднажъ въ живота си.

Като мислѣше, какъ е страдалъ преди месецъ, и колко е честитъ сега, сълзи отъ радостъ капѣха отъ очитѣ му. Да имашъ жена и деца, да ги обичашъ отъ душа и сърце, да си готовъ живота си да дадешъ за тѣхъ, да ги загубишъ изведнажъ, да си стоялъ дванайсе години далечъ отъ тѣхъ, въ земя затънтена, дето нищо не можешъ да чуешъ за тѣхъ, да си мислилъ, че нѣма вече да ги видишъ, и да се върнешъ при тѣхъ, и да ги видишъ пакъ! Има ли, Боже мой, щастие по-голѣмо на тоя свѣтъ?

Той броеше часоветѣ и минутитѣ. Времето му се видѣше безкрайно.